

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjeri, 5

AL MITJ DEL CARRER

—¡Noyas, compréume aquest *matipulán!*...

ESTIUHEJANT

L' ÚLTIMA DE LA TEMPORADA

L' estiu dura encare, pero l' estiuheig s' acaba per mi. Y se m' acaba quan tinch encare la cartera plena de notes presas del natural en mas correrias y caminatas per la regió del Pirineu y las dos Cerdanyas, que avuy sondugas, l' espanyola y la francesa, gracias á las estisoras que usa la diplomacia y que al ferse la pau entre Espanya y Fransa, allá en la segona meytat del sigle XVII, partiren en dos una regió que la naturalesa volia que sigués una sola.

Tot aixó degué Catalunya als segadors de aquell temps. Per culpa de tots hagueren de manejar la fals... y 's tallaren.

Deya que guardo moltes notes en la cartera, y allá probablement se quedarán, á lo menos per ara, puig si hagués de traduhirlas y ampliarlas, prou vindrian els frets de la tardor y potser fins els del hivern, y encare estariam parlant del estiuheig. Llavors els lectors amables de LA ESQUELLA dirian ab sobra de rahó:

—¿Ahont vé aquest á parlarnos de cosas del estiu? ¿Que no té por de costiparse, anant encare tan prim de roba?

**

Y creguin que de prim de roba no hi he pogut anar pas gayre, ni en plé mes de agost, quan després de recorre la cómoda carretera, que parteix de Vilafranca de Conflent, á las cinch horas y mitja 'm trobava á dalt de Mont-louis, á 1,600 metros sobre 'l nivell del mar.

Cinch horas y mitja de remontar continuament el curs del Tet per una vall que, á mida que va elevantse, va descubrint las espayosas ondulacions del majestuós Pirineu.

A baix se veu sempre l' idili representat per l' aygua que saltironeja, per la prada verdejant, per l' arbreda pomposa y atapahida, per tal ó qual poblet tranquil que dormita á la sombra dels noguers; ara apareix un moli de rústech aspecte, ara una pagesia més rústega encare... y 'ls xavals rossos, pero de cara enmorenida per l' acció de la intemperie, que brincan peu descalsos per la carretera, son las figuretas de aquella successió interminable de pessebres, tots bonichs y pintorescos.

Se coneix que 'ns aném elevant gradualment, per la transformació que han anat sufrint las cubertas dels edificis: en las immediacions de Vilafranca encare 's gastan teulas vermellosas; pero més amunt, ja tots usan invariablement las obscuras placas de pissarra, colocadas á tall d' escata, y á grans pendants per las quals han de relliscar las neus de l' hivernada.

Y surten pobles al pas: de primer Serdinyá, després Olette, seguidament els Graus de Canavellas; á continuació 'ls banys de Thués, en un estret congost fréstech y imponent; els banys de Thués, quals ayguas minerals tenen una variació tan gran en sa composició y aplicacions, que ellas solas constituheixen una completa terapéutica per un gran número de dolencias. Y allá hi van, no tan sols els malalts, sino 'ls qu' están ben sans y tenen camas d' acer pera fer la competencia als isarts en sas rudas excursions pels espadats del Pirineu.

Camí de Fontpedrouse se van aixamplant els horisons: hem sortit de las valls estretas y 'ns trobém en las amplituts majestuosas, qu' om-

plan el cor d' emoció fonda. Els turóns que desde abaix tot just s' oviravan, ofereixen masses imponents y gegantinas, retallantse sobre 'l blau del cel. Y com un róssech soberá extenen unas valls solemnes, verdas en sos primers termes y de un blau cada vegada més fosch en els últims. Las distancias son inmensas, pero semblan properas gracias á la diafanitat de l' atmosfera; y tal bosch de pins gegants y negrenchs, vist desde lluny, simula un clap de molsa.

Tal es la regió alta del Tet, el terme del Conflent, el principi de la Cerdanya.

En aquesta regió se troba Mont-louis, una vila que té més de fortalesa que de poble: altas murallas l' enrotllan pera formar en la part més elevada una verdadera ciutadela ab tot els ets y uts. Pero estém en temps de pau, y 'ls fossos están convertits en hortas que regan y cuydan els mateixos soldats de la guarnició. Millor per ells si poden assahonar el ranxo ab aromáticas cols, y ferlo passar millor ab bonas ensiamadas d' escarola fresca!

Pels glacis, convertits en passeigs ab sos corresponents banchs-sofás de fusta, hi van á pendre 'l sol els estiuhejadors engabanyats en sos abrichs.

Per lo vist van á estiuhejar á Mont-louis els que, no contents en passar un hivern al any, volen passarne dos. Som al mitj del dia, y 'l termómetro colocat á la porta del patriarcal *Hôtel Jambon* marca 11 graus á la sombra. ¡Y pensar que á Barcelona s' estarán torrant! A la matinada, y á partir de la posta de sol, cal abrigarse á tota pressa: una llar de foch no 'us vé gens malament y un parell de flassadas de llana al llit no 'us pesan.

Y si algú pregunta quin gust s' hi pot trobar en un estiuheig tan *frappé*, 'ls entusiastas de Mont-louis vos ho dirán á taula. La major part comensan el pisolabis ab un bon pinso de llet, á tall de vermuth ó aperítiv: el que menos se 'n xarrupa mitj litro de un glop, y després veurien ab quin gust andrapan. Cert que 'ls aliments de Mont-louis son excelentissims, principalment el pernil. Ja 'ls románs, qu' en materia manducatoria eran uns trunfos, tenian el pernil de las alturas del actual Conflent, com una exquisitat. Desde llavoras no ha degenerat la rassa dels animals de la vista baixa que 'l produheixen, ni ha perdut sas virtuts especials l' ayre fret de la montanya pera curarlo deixanthi una tendror perfumada que 's fon á la boca.

*
**

Desde Mont-louis se poden fer un sens fi d' excursions, algunas ab verdadera comoditat, puig fins poden utilisarse 'ls carruatjes.

La predilecta es la que 's fá á Fontromeu. Primer per un camí estratègich dels molts que per aquellas alturas té construhits el ram de guerra, y després per un camí *foréstier* ó de bosch, dels molts que construheix el ram de Foment pera facilitar l' explotació de las selvas, s' arriba al famós santuari en una hora y mitja. Tot el tránsit se fá per entre un bosch espés de pins molts drets, molt esparrancats de branques y ab el tronch cubert de grans filagarsas de molsa. A la llum incerta del crepúscul, semblan aquells tipichs boscos espessas legions de fantasmas escabellats.

Ni 'l santuari, bastant mesqui, ni l' hospederia vulgar y tosca, tenen punt de comparansa ab l' hermosura de la naturalesa bosquetana

que 'ls envoltan. Aquell bosch grandíós dintre del qual no penetra may el sol, ab la soca dels pins que fan de columnas y ab els brancatjes que serveixen de voltas; ab freqüents pilots de rocas vestidas de molsa, que simulan aras, y ab tota nna alfombra de herbeta blana esmaltada de floretas, aquell bosch grandíós y espléndit es el verdader temple de Fontromeu.

A poca distancia, sobre un turonet que circunda un camí ascendent, se desrolla un Calvari. A cada pás se troba una capelleta, y dintre de cada una s' hi veu un dels passos de la Passió, en relleu de bronze, obras totes bastant adotzenadas. Al cim del turó que forma una miranda, s' hi alsa l' imatge del Crucificat, de formas hercúleas. El mérit artistich brilla per la séva ausencia en aquell símbol august de la religió cristiana.

Y allá també la naturalesa se sobreposa á tot. Mirador incomparable es el de Fontromeu, desde 'l qual se domina á vista d' aucell tota la planura de la Cerdanya, esmaltada de pobles y llogarets, y presidida per la valenta vila de Puigcerdá desde la cima de un turonet. Al entorn de la plana, desplega 'l Pirineu sas enlayradas cimas: á l' esquerra 'l macís Puig-mal; á la dreta 'l Pich de Carlit ab sas resplandents clapas de neu; al fons las alturas que vorejan la vall del Segre, camí de la Seu de Urgell.

Aquell panorama incomparable 's recorda sempre, com un dels grans espectacles de la naturalesa pirenaica.

Ab ell poso punt final á la resenya de mon estiuheig d' enguany.

P. DEL O.

L' AGONIA DEL ESTIU

El Sol cau aplomat
damunt la plana inmensa;

¿CERILLERA Ó TIMADORA?

—¡Agaféulos, que posan mistos de cuyna á las capsas de 10 céntims!...

ni un' alé d' ayre mou
el fullam de l' arbreda,
y están de pols rublerts
camins y carreteras.
El dematí 's fá llarch,
la mitj-diada eterna;
y el mon feyner, alegre y bulliciós
en florida y galana primavera,
avuy resta ensopit
y diría tothom que dormiteja.

Que 'l xardorós estiu
ab sa alenada tébia,
ens té aclofats, retuts
com nin que malalteja.
Mal-grat nostre desitj,
postrats en l' indolencia
veyém transcorre' els jorns,
bó y treballant, sens' esma...
¡La sort que ja está fent l' últim badall
y prompte fugirá á llunyanas terras,
signantli son camí
un esbart de pintadas aurenetas!

F. CARRERAS P.

LA SENZILLÉS MONTANYESA

—Desengányat, Pepa,—va dir el senyor Francisco á la séva muller, després d' un' hora d' articulejar sobre 'l mateix tema:—una criada com la que tu buscas no la trobarás avuy. La que no té naps, té cols; la que no té cols, té xirivias, y la que no té xirivias, ni cols ni naps... té un hort ab tota mena de verdura.

—Escolta ¿sabs qué pensava jo? Escriure al poble de ton pare, dihent que 'ns en envihin una de bona.

—¿Veus? Potser es l' única manera de lliurar-se d' aquesta plaga de minyonas sense senderi que corren per aquí. Vaig á posar quatre ratllas al oncle Ramón.

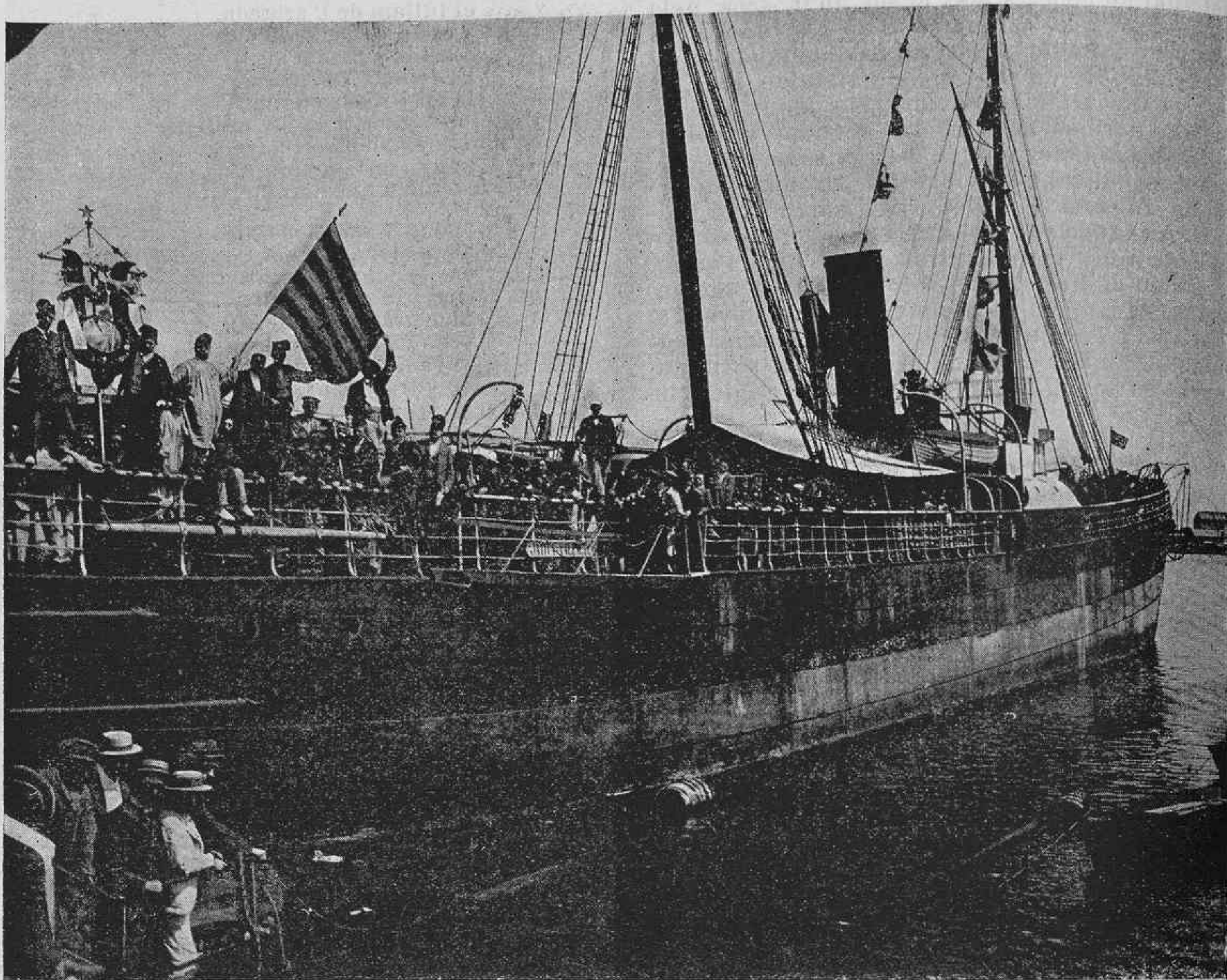
Y 'l senyor Francisco sucá immediatament la ploma y escrigué una carta del tenor següent:

«Estimat oncle: Estém cuyts y recuyts de las »criadas de Barcelona. Vanitosas, gandulas, des- »baratadas, més aficionadas á galantejar que á »fer la feyna... No n' hi ha un pam de net.

»Aquí, en aqueix poble de vosté, ahont encare »deuhen conservarse las primitivas costúms en »tota sa puresa ¿no 's veuria ab cor de trobarnos »una xicoteta modesta, treballadora, senzilla, »que fes per nosaltres? Búsquila com més aviat »millor y envihila á volta de correu.»

Tres días després, el senyor Francisco rebia contestació:

EXCURSIÓ DELS COROS D' EN CLAVÉ Á PARÍS

29 Agost.—Embarch de las societats euterpenses al port de Barcelona.

(Inst. Rus, colaborador artístich de LA ESQUELLA).

«Apreciat nebot: Dilluns t arribarà la minyona que tu desitjas. Es una xicoteta dócil com un tros de pá, que ha rebut ab grans transports d'alegria la proposició de baixar á servir á Barcelona. No 't diré més sino qu' es la noya més quieta y endressada qu' en aquest poble conech. Espero que 'n quedarás content y que farà anys á casa téva.»

—¡Gracias á Deu!—va exclamar la senyora Pepa al sentir llegir lá carta.—¡Al últim haurém pogut escaparnos de las grapas d' aquestas pendonots, que no més pensan en guarnirse, ferse 'l monyo á la moda y passar horas á ca 'l adroguer! ¿Diu qu' es una noya tan quieta?

—Y endressada. Lo millor que ha trobat á Pratllanut.

—Vamos, tart ó d' hora hauré conseguit lo que jo volia. Una pajeseta innocent neta dels vicis de la ciutat y desconexidora de las modas y ximplerías modernas. ¿Quán diu que arribarà? ¿Dilluns?

—Aixís ho canta la carta.

—Mentres ara 'l tren no descarrili...—

El tren no va descarrilar. El dilluns á mitj demati soná la campaneta de la porta y la desitjada minyona entrá al pis seguida d' un camálich que li duya 'l mundo.

—El Ramón ja crech que 'ls ha escrit avisant-

los que jo baixava,—va dir la xicoteta, assentant-se en la primera cadira que va venirli al davant.

—Si,—contestá la senyora Pepa, menjantsela ab la vista:—y 'ns ha donat molt bons informes de tu.

—Ja m' ho penso. Déu haver dit la veritat.

Aquí s' entaulá 'l diálech de rúbrica en aquestes cassos. Cóm te dius, quánta familia sou, qué sabs fer... Del salari van resoldre no parlarne fins á fi de mes, en que la noya hauria demostrat la séva capacitat y s' hauria fet cárrech de las necessitats de la casa.

—Vina, Sió,—va dir la senyora Pepa, un cop omplerts els primers trámits:—¿Veus? Aquest es el quarto que se 't destina.

—Donchs ab el séu permis desembrassaré 'l mundo y 'm colcaré las mévas cosas.

Lo primer que la Sió oferí als ulls atónits de la senyora Pepa va ser un parell d' enaguas planxats que ocupavan el primer sostre del mundo.

—¡Hola! ¿Ahont vas ab aixó?

—¡Ahont vol que vaji! A Pratllanut no hi ha ningú que no 'n porti.—

Darrera dels enaguas tragué una capsa rodona.

—¿Qu' es aquesta capsa?

—La dels polvos. Oy, que fa estona que no me 'n he posat.—

Y ab una llestesa admirable s' enpolvá la cara y 'l coll, fins á deixársels blancs com un glop de llet.

Continuant el desocupo del *mundo*, apareguren dos ó tres pots y ampolletas.

—¿Qué hi tens aquí dintre?

—Óli d' olor, essencias, pomadas... lo que s' acostuma.

—Y aquests ferros ¿qué son?

—Els molls de rissarme.

—¿Y aquest estuig?

—Hi tinch el brassalet y la cadena del vano.—

A la senyora Pona l' ànima li anava cayent als peus... ¿Per xò havian escrit á Pratllanut? ¿Quina diferencia hi havia entre aquella xicota y las que ja están fetas á la vida de ciutat?...

Pero 'l cop de gracia va ser quan la Sió, després d'haverse arreglat els séus trastos, s'encará ab la senyora Pepa y li digué ab angelical frescura:

—Haig de demanarli un favor, que crech que no me 'l negará.

—¿Y es?...

—Que cada vespre 'm deixi baixar un' horeta al carrer, pera enrahonar ab el méu xicot.

—¿Qué! —exclamá la pobra senyora, espantosament consternada:—¿El téu xicot? ¿D' ahont l' has tret?

—Jo li diré. Venint de l' estació m' hi topat ab un jove... que m' ha demanat relacions...—

A conseqüència d' aquest diálech y d' altrás posteriors observacions, la senyora Pepa y 'l senyor Francisco fa dias qu' están indecisos y no saben qué fer.

Si tornar á enviar la Sió á Pratllanut... ó aconsellarli. que 's colouqui de cambrera en una bona cerveseria *servida por señoritas*.

A. MARCH.

NOTA D' ESTIU

SOTA LA PARRA

A sota d' un emparrat de una casa bastant vella pren la fresca una parella. Ell d' ella está enamorat, pro molt més n' está d' ell, ella.

A quatre passas s' hi veu un home tot ensopit. Es el pare d' ella. 'S creu que ja deu está adormit, puig ja son tres quarts de deu.

Observant del vell la siesta, el minyó allí s' aprofita; puig ab ma llengera y llesta li fa á n' ella alguna festa, si be li fa molt petita.

Respallantli la maneta li diu:—¿Eh, quina fresqueta més agradable que passa?—

Y ella respón molt discreta:—Be. be... no t' acostis massa.

—¿Potsé no m' estimas ja, rateta meva?

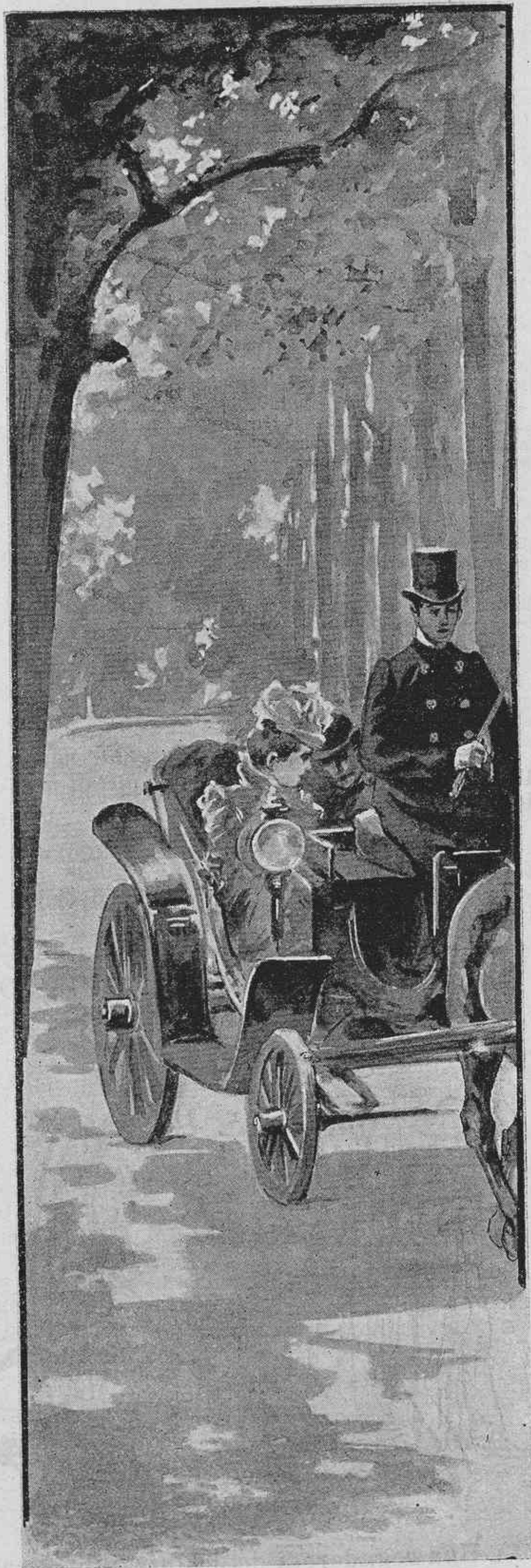
—Bé, aixó no m' ho diguis.

—¿Per qué no?

—No sé... veurás... porque fa...

—Sí, vols dir que fa... caló; aquestos ullets que tens, causants de tots mos tormentes, no sé pas com fertho entendre,

DE PASSEIG

Ocupacions dels desocupats.

m' están donant uns intents
que 'm callo... y que 'm pots comprendre.
Tu ets per mi 'l goig de ma vida,
lo méu cor sempre al téu crida;
si la mort se t' emportés,
jo 'm matava desseguida...
que cansat de viure estés.

Recordo jo molt bé encare
que aquell día, cullint tronchs...
¡quí pogués tornarhi ara!
—Calla; crech que 'ns crida 'l pare.
—No, dona, que son els ronchs.
Allí 'm va entrar de plé a plé
l' amor, y es tant que t' estimo
que desde llavors, no sé,
em sembla que jo m' aprimo
per qué tot molt gran me vé.
La ditxa millor del mon
pera mi sols se compon
d' aquestas horas divinas,
aquestas galtas tan finas...
—¿Sabs que ja m' agafa son...?—

Pausa. Ell li torna anar fent
l' article. Com una faba
l' escolta ella ab tal fruiment
que la pobreta s' anava
adormint pausadament.

El vell se desperta, 's mou,
fa un gesto estrany y ordinari,
y creyent que son las nou,
diu:—Noys, per' vuy ja ni ha prou;
demá es día de tornarhi.

J. STARAMSA

PROBLEMA DIFÍCIL

—¿Es aquí que fan LA ESQUELLA?

Also 'l cap, y 'm veig poch menos que rodejat
d' una colla d' homes y donas, que distan molt
de fer cara de sant.

—Sí, senyors: aquí es.

—Pues venim á que 'ns aclareixi un dupte.
Escolti lo que diu aquest diari.

Y trayentse'n un de la butxaca, el que sembla
'l cap de colla, 's posa á llegir:

«Ayer conferenció con el gobernador una co-
misi6n de vecinos del barrio de Santa M6nica.

»El objeto de la visita fué interesar á aquella
autoridad para que haga desaparecer del citado
barrio las gentes de mal vivir.»

—¿Se n' ha fet capás?—me preguntá el que 'n
podriam dir president del grupo.

—Sí, senyors.

—Nosaltres, mal ens está el dirho, som *gentes
de mal vivir*; y com habitém en el barri de Santa
M6nica, voldriam sapiguer quin ha de ser el
nostre destino, si aquests vehins de la comisi6n
surten ab la séva.

—Molt senzill: agafan vostés els trastets sense
replicar, y se 'n van á viure en un altre barri.

—¡Cataplóm! ¿Y ja está?

—Sí. ¿Qué hi falta més?

—¿Qué succehirá quan ens haurém mudat?
Que 'ls vehins del *altre barri* no voldrán ser de
pitjor condici6n que 'ls de Santa M6nica, y anirán
també com aquests á demanar al gobernador
que fassi desaparèixer las *gentes de mal vivir*.

—Té rah6; es lo més probable.

—Pues aquí está el bussilis. Nosaltres, vivint
malament y tot, hem de viure en algún puesto,
y si avuy ens treuhen d' aquí, y demá d' allá, y
passat demá d' un altre punt, ¿ah6nt anirém á
refugiarnos en definitiva? ¿Ah6nt reposarém?
¿Ah6nt dormirem? ¿Ah6nt guardarem las nos-
tras endróminas?

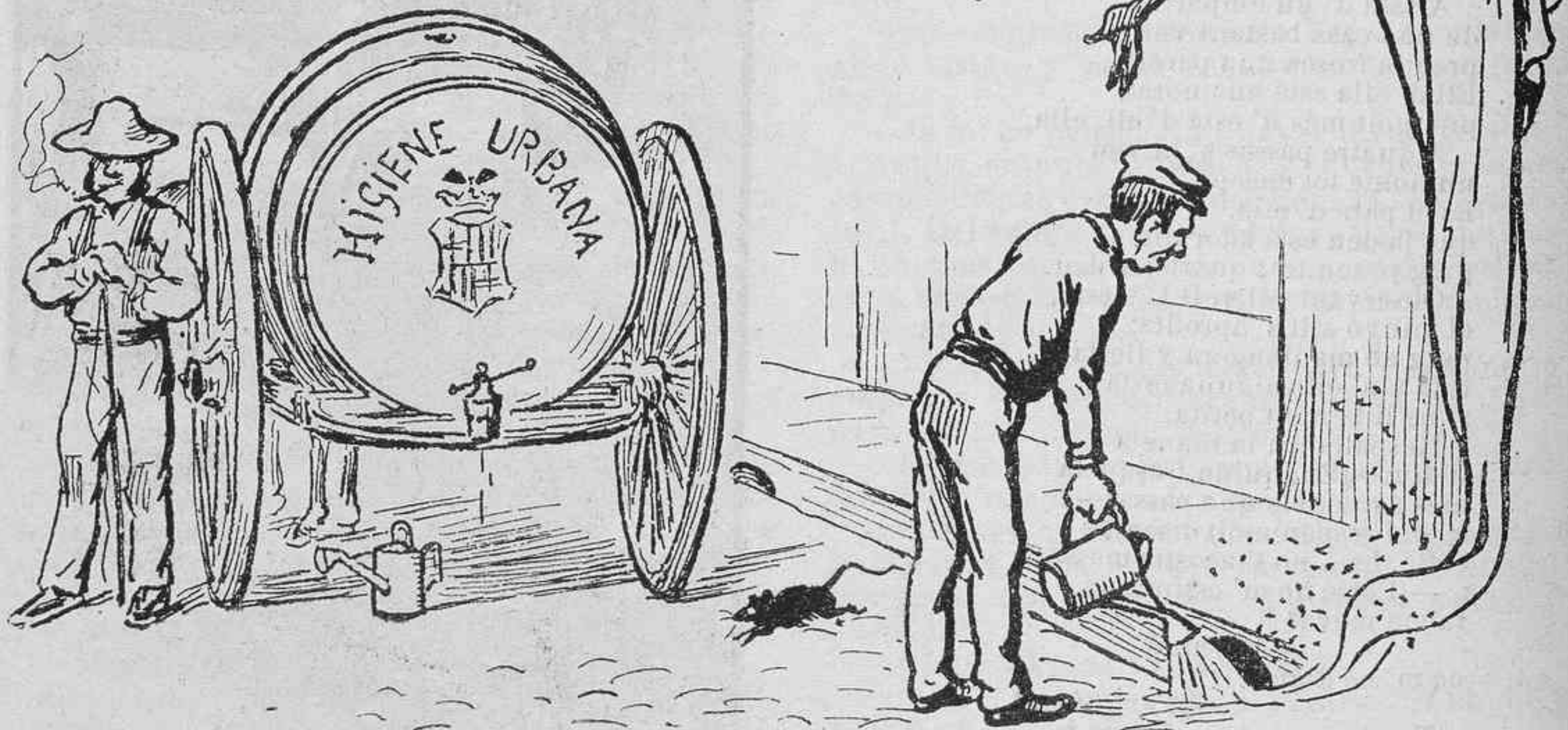
—Bé es veritat, pero...

—¿Pero qué?... Lo que demanan els vehins
que han visitat al gobernador es pura y simple-
ment el nostre extermini. No se 'n rigui, no: el
nostre extermini, conseguit á forsa de no deixar-
nos sossegar, d' inquietarnos continuament, de
convertirnos en Juheus errants del plá de Bar-
celona... ¿Vol fernos un obsequi?

—¿Quin?

—Dir als vehins
del barri de Santa
M6nica que aix6 de
treure's el mort de
sobre per endossarlo

GRRRRAN CAMPANYA SANITARIA CONTRA 'L TIFUS

—Una regadoretta de desinfectant á cada claveguera, y ja tenim la ciutat neta
y purificada com una patena.

VENINT DE LA INDIA

¡Ojo alerta y vigilar,
que aquest ja 'ns torna á rondar!

à un altre no es cap solució. Que la gent de mal viure se 'n vaji avuy d' aquí allà, y demà torni á venir d' allà aquí, no resol res ni remedia gran cosa. Mal per mal, val més que la deixin tranqui-la ahont es, que no pas que la dispersin y escampin per tot arreu.

—Ja ho veig, pero ¿no seria millor un' altra cosa?

—Digui.

—Deixar de ser gent de mal viure.

—¡Ah! Aquí está 'l verdader toch. Díguilsho aixó als que aquest dia van anar al govern civil; fássils entendre que lo práctic no es esquivar á la gent de mal viure, sino lograr que la gent de mal viure arribi á viure be.

—Pero ¿cóm?

—¿Cóm?... Aixó que ho busquin ells. Els que inventan las medicinas ¿quins han de ser? ¿els malalts ó 'ls metjes?

MATÍAS BONAFÉ.

INSTANTÀNEA

A una raspa jeperuda,
y á més d' aixó bastant lletja,
pel plá de la Boquería

la seguían dos trinxeras.
Ella anava carregada
y caminava depressa,
perque, á la *qüenta*, era l' hora
de comensar l' escudella.
Els l' hi tiravan *piropos*
com qui diu á cau d' orella,
quan l' un deturant á l' altre,
diu:—«Mira tu que sal llessa...»
senyalantli lo cistell.
Lo qual que al sentirho ella,
's *tiba*, ni sospitant
que 'l *paquet* se li desfeya.

JEP DE L'ARPA

LLIBRES

GUAPAS Y ALEGRES.—*Album* original del malaguanyat artista F. GÓMEZ SOLER.

Ab la publicació d' aquest elegantíssim àlbum, la casa editora, qu' es la de D. Antoni Lopez, ha omplert dos objectes: fer un servey al públich, oferintli una obra verdaderament artística, y honrar la memoria del distingit dibuixant Gómez Soler, prematurament mort quan ja la popularitat li somreya y en el jardí del seu geni treyan ufanosa brotada las més hermosas concepcions.

Gomez Soler, á qui 'ls lectors d' aquest periódich havían tingut ocasió d' admirar ab freqüencia, era sobre tot y avans que tot un pintor de donas. Las elegantas curvas femeninas no tenian per ell secrets, y no hi ha dibuix seu en que no hi palpitin la gracia y la realitat, embellidas ab las més delicadas galas de sa fantasia sempre desperta.

Guapas y alegres pot considerarse com una espléndida manifestació d' aquesta especial aptitud del may prou plorat Gómez Soler. Es impossible recorrer sas planas sense sentirse subjugat per aquella elegancia insuperable y aquell primor d' execució que pochs artistas han arribat á igualar.

De més á més, l' àlbum ha sigut presentat ab unas condicions materials que permeten posarlo al costat de lo millor qu' en aquest género 's publica á París. Grabat perfecte, impresió nitida, paper superior magnífica cuberta en colors... No 's pot demanar més, sobre tot si 's té en compte el seu preu, que vé á ser la quinta part de lo que acostuman á costar els albums similars francesos.

Aixó explica l' éxit obtingut per *Guapas y alegres*, de qual àlbum, apenas sortit, se 'n está agotant una numerosa tirada.

Altras publicacions rebudas:

A TRES QUARTS DE QUINZE, *juquet cómic inverossímil*, en un acte y en prosa, original de LLUIS MILLÀ, estrenat ab aplauso en el teatro *El Progreso*, de Sant Andreu.

EL BALL INFANTIL, *diálech cómic en vers*, original de JOSEPH ASMARATS, estrenat ab gran éxit el dia 19 de juny de 1899 en el teatro de la Societat *La Unió*, de Barcelona. Es un' obreta senzilla, á propòsit pera ser representada per un nen y una nena.

UN RUEGO Á LA OPINIÓ, folleto que conté *la defensa de D. Rafael Meza y Mena, procesado y preso por supuestos delitos*.

RATA SABIA.

ÍNTIMAS

M' han dit que no m' estimavas
y que ho sabian de cert,
pro jo m' hi posat á riure,
que lo qu' es aixó no ho crech;
mentres que jo m' extasihi
destrenant els teus cabells
y 't pugui estrenyer ab forsa

contra mon pit febrosench,
y tots els petóns que 't fassi
me 'ls retornis en excés...
ja me 'n poden dir de cosas
que 'ls escoltaré rihent.

May davant de cap persona,
sigui humil ó poderós,
rich ó pobre, tonto ó sabi
m' hi veurán de genollóns,
perque no ho vol m' altivesa.
ni lo méu orgull tampoch;
y ara aquí, genolls en terra,
te demano un bés d' amor.

ANGEL MIRÓ QUIM

TÍVOLI

La capritxosa moda qu' ha imposat tants refinaments en el gust artístich d' aquest moderníssim fi de sigle, 's veu impossibilitada de contrarrestar l' afició als treballs de *Circo-eqüestre*. A pesar de las innovacions wagnerianas en la música, dels tons grisos aplicats a la pintura y del encatronament seriós dels simbolismes escénichs, els nassos vermells dels *tontos* que 's deixan pegar bofetadas sense solta, els caballs que s' *arrodillan* y diuen—sí, senyor,—y els jochs de trapezio que fan venir mal de nervis al clatell de tan mirar enlayre, totas aquestas atraccions no morirán may encare que vagin acompañadas d' una americana d' envelat ó d' un vals *España*.

La proba d' aixó l' ha donada el bon peu ab que ha entrat en nostre públich altra vegada la companyia Alegria. Sense presentar cap novetat extraordinaria, no formant part del programa cap *clou* d' aquells que despertan un interés popular y sense necessitat dels clássichs cartells ab coloraynas anunciant excentricitats de última hora, la nova *troupe* del Tívoli está fent uns *entradóns* de primera y recullint aplausos a dojo.

Aquests últims se repeteixen a cada número dels variats programas qu' executan els nombrosos artistas, distingintse principalment els acróbatas Pichel, el notable Polo ab sos intel·ligents gossets y una porció de graciosos clowns que fan passar distretament la vetlla, que ja es prou en aquesta época de inspeccions municipals y d' expendició de cédulas novas.

Per xó y per lo molt que promet la companyia Alegria, no duptém que 'l millor éxit coronará la seva obra.

Y l' Alegria se 'n alegrará.

NOVEDATS

Las representacions de *L' Africana* lo mateix que las de l' *Aida* (a pesar de que s' hi nota l' indispensable falta d' ensaigs y per més de que no es hora ara de dubtar dels indiscutibles mérits d' en Verdi y d' en Meyerbeer) ens demostran que 'l género va de baixa.

El que 's fixi en l' efecte estétich que produheix la *Manon* comparada ab las expressadas óperas, treurá en clar una observació innegable, y es qu' en aquestas últimas ara únicament s' hi pot anar a sentir aquesta ó aquella *celebritat*, y encare esperant sempre el *racconto*, la *romansa* ó el *dó de ptt*. Quan el quadro es de discrets artistas el resultat es sempre deficient; el més escrupulós dels *dilettanti* s' olvida de l' emoció que busca inútilment y 's distreu l' atenció ab una baylarina que pert el casco ó ab un comparsa que porta 'l sabre al revés. Pel contrari, en els dramas lírichs com *Manon*, ahont lo principal es el tot y ahont l' emoció no s' ha de buscar aquí ni allá si no que s' hi troba constantment disseminada, els artistas discrets forman conjunts recomanables.

Per ara, ha sigut la més ben rebuda, a pesar de que

en *L' Africana* las senyoras Gilboni y Cassandro y els senyors Aragó (que hi fá un Nelusco a conciencia), Longobardo y Rossato van fer tots els possibles per surtirne ayrosos y relativament ho van lograr.

La orquesta no va del tot acertada.

Per últims d' aquesta senmana está anunciat el *Faust* y en preparació *Gli Ugonotti* y *La Bohème*, de las quals ne parlarém oportunament.

NOU RETIRO

Han continuat alternant ab las óperas serias com *Di-norah*, *La Sonámbula* y *Cavallerta*, algunas sarsuelas molt ben rebudas del públich, haventse verificat ab bon éxit la *serata d' onore* de la celebrada soprano Sargolia qu' es l' artista qu' ha fet el gasto de la temporada molt a gust dels concurrents que no 's cansan d' aplaudirla.

GRAN VÍA

La coneguda obra d' espectacle *La Almoneda del Diablo* segueix donant unas regulars entradas, y sembla per altra banda qu' agrada més que l' *Urganda*.

Sens dubte la presentació es més espléndida y per l' espatech de apoteosis que donan, s' endaviua que al menos hi creman més de dugas dotzenas y mitja més de bengalas, entre verdas y vermel·las.

N. N. N.

¡ A ROMA !

Anyells del remat católich,
mansas ovellas de Deu,
castas fillas de Maria,
devots carca-llüisets,
acudiu tots a la una
(ó a las dugas ó a las tres)
a inscriure els noms a la llista
dels que ab cap dret y cor net
(no 'l dibuixant) van a Roma
a consolá al presoner
Lleó tretze (*quin mal número!*)
papa (no papadiners)
a qui fan dormi a la palla
(com nosaltres perdoném).

¡Hala, animarse, señores,
que per are ja som set
y si 'n vé un altre setzena
ja sumarém vintitres
(se 'n lleven dos) y ab constancia
potsé arribarém al cent.
¡A Roma! a la ciutat santa
a visitá al Lleó tretze
y besarli las sabatas
(si no li fan pudó els peus).
A Roma, jovent católich,
a Roma, cristiáns ardents
qu' avuy ja hi ha palla nova
en lo jas del presoner.

No 'us fassin pó els anarquistas,
que tot bon católich té
la pell doble é invulnerable
y el cap dur com un palet.

No haureu de teme el fastidi,
perque ja anirém ben plens
de donas, de vi y de cartas
per passá el rato distrets,
fent la mona ab las tres cosas
ó algun altre joch honest
com saltá y pará, baldufa,
tigu-tigu, soca y fet.

Cosas y casas bonicas
a Roma visitarém;
la Via Apia (ó la dels áptis)
lo mont Aventi (dels vents),
el Foro (per 'llá honi fan mútis)
y per fi Sant Quan de Le-
tran (*pas trampas tot son trampas*)
y algun' altra cosa més.

Au, apuntarse depressa
sino no hi sereu a temps,

INSISTINT (Dibuix de F. S. COVISA)

—Vamos, dona, digui lo que pensa, qu' encare que las garantías están suspesas, en materias d' amor se pot parlar ab tota llibertat.

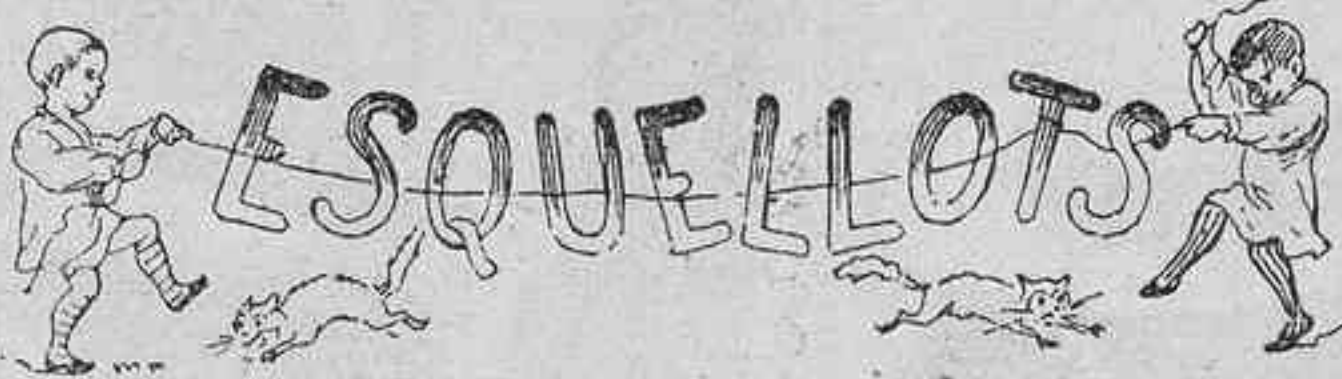
y de no haver vist al papa
després 'us penedireu.

Hem de ser bona remada
perque vegi el mon enter
qu' Espanya encare es la Espanya
que cull llana dels clatells.

¡Arriba! A Roma por todo.
¡Visca Lleó Papa-Rey!
¡Visca el d' aixó y el dallonsas
y etcetra y amunt y Amen!

(Eix treball de propaganda,
que á L' ESQUELLA publicuem,
l' hem cobrat ab indulgencias
á doscentas cada vers.)

JEPH DE JESPUS.

Havent regressat ja de sas acostumadas ex-
cursions d' estiu, s' ha fet càrrech novament de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA nostre estimat
amich y company D. J. Roca y Roca, jefe de re-
dacció.

Si es cert lo que s' assegura á propòsit de la
informació municipal, podrà dirseli al enviat
d' en Silvela:

—Vaja, Sr. Golfín, que per aquest viatge no
necessitava alforjas.

Venir á Barcelona ab facultats omnimodas
per escorcollarho tot, passar senmanas enteras
remenant expedients, y sortir ab que la gestió
municipal no te rés de particular que la distin-
geixi de las demás d' Espanya, es una cosa que,
francament, ningú se l' esperava.

Perque per cada pesseta que 's malbarata en
qualsevol ajuntament, á Barcelona 's malbara-
ta un miler de duros.

Si 'l Sr. Golfín no ha vist aixó, serà que algú
li haurá posat paper negre als vidres dels len-
tes.

De manera que haurá entrat á Barcelona ab
la vista clara y se 'n tornarà á las palpentas. Si
no sab el camí de la estació, l' hereu Pantorri-
llas té un germá cego que podrà guiarlo.

Diumenje passat un amich nostre arribá en el
tren de la linea de Martorell que penetra á l' es-
tació de Barcelona avants de las set de la tarde.

Es á dir: á la estació de Barcelona, rigurosa-
ment no hi penetra, ja que 's queda un bon xich
més enllá, á no molta distancia del viaducte de
la secció marítima del Parch.

El nostre amich portava equipatge, y van fer-
lo esperar més de tres quarts d' hora avants d'
entregarli, de manera qu' eran ja prop de las
vuyt quan el cotxero de un carruatje de familia
pogué anarlo á recullir en el mateix furgó del
tren.

**

Aquest abus se repeteix cada dia, segons li
digueren allí mateix.

A l' hora mateixa, si fá no fá, arriban dos ó
tres trens, y primer se desembrassan els fur-
gons de aquests, que 'ls del que vé de Marto-
rell. Aquest s' ha d' esperar, encare que arribi
primer.

Naturalment que aixó es degut á escassedat

UN CAPELLÁ GUERRERO

(DEL NATURAL)

—Dónguim el Fusell.

de personal de mossos descarregadors. Estal-
viant uns quants jornals de onze ó dotze ralets
que 'ls donan á tot estirar, es com las empresas
acaban de reunir l' assignació que percibeixen
els seus concellers, peixos grossos del tamanyo
d' en Silvela, que són els que 'ls treuen de
compromisos, quan algún passatjer entaula al-
guna reclamació justa.

El nostre amich prou volia ferla, perque per
ell el temps es or, y la pèrdua de aquells tres
quarts d' hora mortals va inferirli un perjudici
de consideració; pero després de meditarho se 'n
va abstenir, considerant que las companyias
ferrocarrileras espanyolas tenen assegurada la
impunitat.

Vaja qu' es ben notable lo que fa 'l Papus, un
dejunador que s' exhibeix á Madrit.

L' home s' adorm y 'l tancan dintre de un es-
caparate, y allí s' está una porció de dias sense
bellugarse ni res.

Avants els Papus se menjavan á las criaturas;
pero avuy s' abstenen hasta de probar aliments.

**

Segons noticias, en Silvela tracta d' embar-
gar al Papus, imposantli l' obligació d' ensenyar
la séva ciencia als espanyols, els quals deurán
apéndrela ab caràcter obligatori.

Quan tots els fills d' Espanya pugan quedar adormits y ab la boca tancada dintre de una escaparate, ¡qui més felis qu' en Silvela tenint la clau de totes las escaparates a la butxaca!

Y no 's creguin; que per lograrho casi no necessita al Papus per res, puig no ha de passar molt temps sense que tothom se quedi adormit expontáneament.

¿No saben de qué? De fástich.

Un bon amich nostre que resideix a Trouville, endressa la següent filipica al periódich d' en Quico de las xufas.

«Diu en son article, titulat «Playas aristocráticas francesas: Trouville-Deauville», que feya dos anys que aquestas aristocráticas platjas no 's veyan tan animadas com enguany, que no hi ha de bon tros ni la mitat de gent que l' any anterior. «Todas las villas hallanse hoy ocupadas...» en efecte, més de la mitat s' han quedat sense llogaters. «Por la mañana las damas pasan por la rue de Paris, admirando las preciosas tiendas que allí se encuentran...» y no n' hi ha més que dos dotzenas de botigas, y l' tal carrer de Paris sembla l' de la Ciutat de Barcelona, sense empedrar y més estret... «por la tarde se dirigen al juego del Polo...» quan tothom sab que l' Polo, generalment se juga al dematí.

»Y ara escolti bé, Sr. Director, escolti bé y rigui: «Las carreras de caballos son siempre en Trouville el acontecimiento de mayor magnitud.» Donchs veji: desde que Trouville existeix, de carreras de caballs no n' hi ha hagut may, a

no ser que s' hajan desbocat els d' algún cotxe.»

Aixís s' expressa l' nostre amich.

Y aixís s' escriu...

—¿La historia?

—No: aixís s' escriu *El Noticiero*.

Las noticias que 's reben de Fransa aseguran que 'ls coristas de l' Associació d' en Clavé han tiugut una magnifica acullida, tant a Cette al desembarcar, com a Paris al fer coneixer las inspiradas composicions del immortal músich-poeta catalá

Aixó farà que l' *Diluvi*, que sobreixia, haja tornat a entrar en mare.

A horas d' ara l' *Insensat* s' estarà tragant un verdader *diluvi* de bilis.

¡Que aprofiti!

Diumenje va posarse novament de relleu la cultura taurófila de Barcelona.

Quan en Minuto sortia del gran temple erigit al carrer de Corts, una multitud irritada las va empendre ab ell a cops de pedra.

Será precis qu' en lo successiu els toreros se revesteixin de dugas cosas: de paciencia y de una armadura de ferro, per lo que puga ser.

Las pedras disparadas pels bons aficionados, allargan més que las banyas dels toros.

L' altre día 's practicá a la Aduana de Barcelona un reconeixement dels bultos abandonats, y s' hi trobá una gran caixa que contenia la corona fúnebre que catorze anys enrera 'ls

JESUITAS Y ESCOLAPIOS

Tranquila discusió
sobre qui té d' endúrse'n el turró.

LAS NENAS DE LA XINA

Shang-malang-cheng... (Que vol dir:
¿Oy que faig goigjot així?)

freres de Manila havian remés pera 'ls funerals del rey Alfonso XII.

Com que ara ja dels freres filipins no se 'n canta gall ni gallina, havent anat, com institució, a fer companyia a D. Alfonso XII, la direcció de l'aduanera de Barcelona, podria resoldre l'expedient del abandono en la següent forma:

—Vuelva la corona a su destino.

Y qui va ferla, que l'utilisi per ell.

No perque 'l mestre Laporta sigüés molt modest, valia menos de lo que realment valia; molt al contrari; y avuy qu' es mort se l'ha de alabar ab major motiu, en quant, a pesar de ser músich, sabia prescindir del bombo en obsequi propi.

Fill de Sans, desde molt jove 's distingí per sa

aplicació, y quan volà per son propi compte, sapigué guanyar diversos premis en certamens musicals y plassas de alguna importancia en empenyadas oposicions.

Deixa al morir un bon caudal de música de tots els gèneros, que ha sigut sempre celebrada y aplaudida, de manera que 'l nom d'en Laporta figurará entre 'ls músichs catalans de verdadera valia, dintre de la realitat y del espay lluminós de l'esperansa que recorren els que avansen progressant sempre.

En un judici de faltas compareix una pobra dona que té un gran nyanyo al front, acusant de haverli causat, a son propi marit.

—¿Y ab qué li vareu fer una ferida tan tremenda?—pregunta 'l jutje.

—Ayay, ab la má,—respon l'acusat.

Y la dona afegeix:

—Si, senyor jutje: ab la ma del morter de la cuyna!

EPIGRAMAS

Alabant sa activitat un usurer deya aixís:

—Mol interés hi he posat en 'quest assumpto, Narcís.

—No ho nego—un li respongué;—mes si hi has posat interés, estich segur que també n'has tret encare molt més.

LLORENS BONNIN.

—No 'm vull pendre la molestia de anar més a estudi, pare.

—¿Cóm s'entén! ¿per qué no? ¿Y are?

—Perque 'l mestre m'ha dit bestia.

—¿Bestia? No 's pot consentí.

Si t'ho diu un altre dia, li dius que m'agradaria que m'ho digués a n' a mí.

ANTON DEL SINGLOT.

Va dir a n' el propietari l'inquilino Pau Bertran:

—Si no 'ns pinta la botiga marxarem el mes entrant.—

Y ell, excusantse de ferho per no gastar cap diné, va dir:—Pintar bé voldria; pero, vaja, no pot ser, puig l'habitació es petita y si tant l'aném pintant vostés veig son molta gent y ab tans gruixos no hi cabrán.

A. SEGURA GASCÓ.

L'Arturo un jovenet es que, agradantli aná elegant, diu per fers' més l'important:

—El meu sastre es un *inglés*.

FRAY GRANOTA.

QÜENTOS

LAS NENAS DE LA XINA

A propòsit dels banquets anuals que solen celebrar els que han estudiat junts, en commemoració dels felissos temps en que freqüentaven las aulas, li pregunta van a un vell advocat:

—¿Y vosté no hi va may als dinars del séus condeixeb'es?

—No, senyor: may.

Y movent el cap ab tristesa, va afegir:

—Els homes del méu temps me semblan una mica massa vells.

En Francisquet demana la mà de una noya de bona posició.

El papà li diu:

—Ja veurá, jove: he demanat informes de vosté y sé que té molts deutes.

Resposta del jove:

—¡Oh! sobre aquest particular pot ben estar tranquil, que per molts qu' en tingui estich resolt a no pagarne cap.

Un home ja madur s' havia casat poch menos que secretament, de manera que molts dels séus amichs ignoravan el séu nou estat.

Un d' ells, li digué un día:

—Ahir te vaig veure a la Rambla... Anavas ab una senyora alta, grassa, feixuga... ¿qui era?

—La méva sogra.

—¿T' has tornat a casar?

—Sí.

—¿Y es sogra téva aquella senyora que sembla un monument?

—Sí, noy, sí—respongué suspirant.—¡Y ja ho pots dir que sembla un monument... un verdader monument... expiatori!

Entre amichs:

—Vaja, Mariano, vina a dinar ab nosaltres: jo t' asseguro que no 'n farem de més ni de menos: no hi afagirém ni un plat.

—Fas bé de advertirmho.

—De manera que vindrás.

—Vindré, sí, pero no avuy. Vindré 'l día que féu algun extraordinari.

—Plang-pling... (Versió literal: ¿Oy que tampoch jo estich mal?)

- 4.° TRENCA-CIASCAS.—*Cirano de Bergerac.*
- 5.° TERS DE SÍLABAS.— I SA BEL
SA LO MON
BEL MON TE
- 6.° FUGA DE CONSONANTS.—*Los dos polos.*
- 7.° GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—*Ensiam.*

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.° XARADA 1.°—*Te-re-si-na.*
- 2.° ID. 2.°—*Ma-ni-la.*
- 3.° ANAGRAMA.—*Mona—Mano.*

TRENCA-CAPS

XARADA D' ESTIU

I

UNA AVENTURA

Diumenge ani a la platja de Calella
ab quatre ó cinch companys dels de la broma,

molt més que ab l'intenció de pendre un bany de ferme un tip d'arrós... y de llagosta. (Que encar que l'arrós sigui á la *total* en no haventhi llagosta á mi no 'm xoca.) Pro com que 'l que va á mar, si acás no 's banya ja 'l tildan d'aprensiu ó poca solta, després d'haverm' comprat un taparrabos me 'n vaig aná' á la platja, y á la sorra comenso á despullarme ab lleugeresa per estarme un ratet entre las onas. No feya que 'm banyava un quart encare quan passaren per 'lli, prop de la costa, una colla de *prima-dos-tercera* que 'm cridaren ab veu axordadora. —«¡Ep, jove! ¡Fugi prompte d'aquest puesto ó bé li pot costar cara la broma!» Ja anava per sortir de dintre l'aygua creyentne lo concell d'aquells bons homes, quan m' adono que dintre una barraca se despullavan un estol de noyas. ¡Si llavors no vaig perdre el mon de vista ja may més li perdré! ¡Y qu' eran hermosas! ¿Qué fas?—diguí entre mi—si surts y 't veuhen pensarán: «¡Qué 'n té poca de vergonyal!» ¡Ca! ¡ca! ¡jo no m' exposo á fé' aquest *feo!* m' amagaré darrera d'unas rocas y d'eix modo, sens' qu' ellas pugan veurem' passaré una estoneta deliciosa. Ab prou feyna acabava d'amagarme que ja dintre de l'aygua estavan totas. ¡Y cóm jugavan, cóm se divertían ellas ab ellas, fentse pessigollas y petóns y pessichs, y hasta estirantse la *quarta-prima*, els brassos... y altras cosas! Creguéu que passí un rato de primera, disfrutant de debó; la millor proba es que vegí de totas... la camisa, qu' es lo mateix que veure... un tros de roba. Tot 'nava seguint bé, fins que una d'ellas 's va posá' á cridar: «¡*Prima-segona!* tú que sabs de nedar, ves á cullirne un grapat de petxinas á las rocas.» Ja 'm vaig veure perdut, puig la aludida, la més *primera-quarta* y nadadora

de sas companyas, vers allí ahont jo estava dirigias', nadant á marxas dobles. Veyentme descubert, quan vaig tenirla ben aprop, li vaig dir ab veu melosa: «Contéstim y dispensim»; pero ella fugí, llensant un crit per sa resposta. A dintre la barraca á corre-cuyta cridant aussili 's varen ficar totas; jo vaig fugir del puesto ahont m' amagava y el que passá després, massa 'm recorda. Voltat de gent bon punt sortí de l'aygua, y un empleat diguentme certas cosas que 'm feren enrogi' y per fi de festa ¡una multa de vinticinch endolas! ¡Y tot per qué, per equivocació, m' aní á banyá' á la platja de las donas!

F. CARRERAS P.

II

Consonant es la *segona*
y també ho es la *primera*;
tersa-inversa es vegetal
y es lo *tot*, una carrera.

SISKET D. PAILA.

ANAGRAMA

Una *tot* va regalar
Donya *Total* l'altre día
al noy gran de la María
y ell ni gracias li va dar.

J. ALBERTÍ P.

TRENCA-CLOSCAS

ANA CAROL

SILS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas el títol de una comedia catalana en un acte.

J. CORCHIS Y SACULL.

LOGÓGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Poble catalá.
2 5 6 7 3 2.—Nom de dona.
3 3 2 5 2.—Producte animal.
3 4 3 2.—Nom de dona.
1 4 3.—Producte vegetal.
3 2.—Nota musical.
7.—Vocal.

A. MESEGUER.

GEROGLÍFICH

×

TTTTT

TTTTT

LA

CASA

A. CORTÉS.

UN ARCALDE DE CARTRÓ

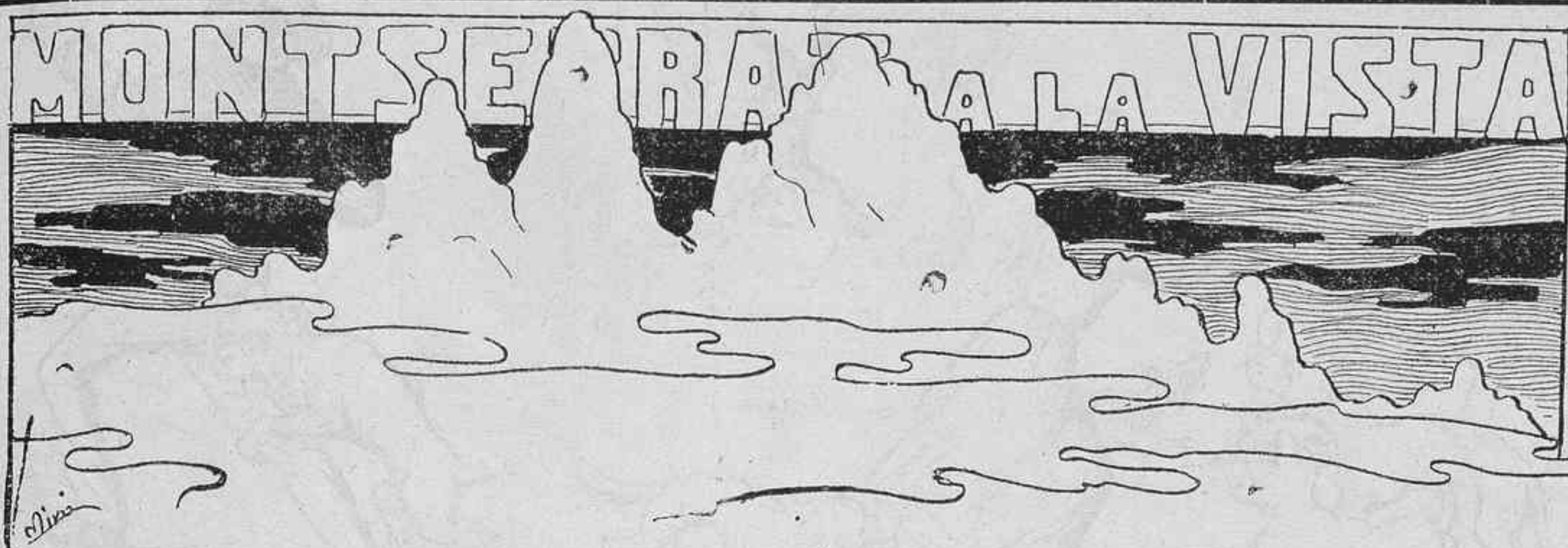

—Ara vina aquí...
ara passa allà...
(¡Pobret interi!
¡Cóm el fan ballá!

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ALBUM DE FOTOGRAFÍAS DE LA FAMOSA MONTAÑA CATALANA

con un resumen histórico y los itinerarios más útiles al viajero

Precio **2** pesetas

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA ELECTRO-MECÁNICA

- 1.º Manual elemental de Electricidad industrial.
- 2.º Manual práctico del encargado de dinamos y motores eléctricos.
- 3.º Pilas y acumuladores.
- 4.º Las canalizaciones eléctricas.
- 5.º Fogonero-conductor de máquinas de vapor.
- 6.º El conductor de motores de gas y de petróleo.
- 7.º Guía práctica de alumbrado eléctrico.
- 8.º El montador electricista.
- 9.º El transporte eléctrico de las fuerzas motoras.
- 10.º Redes telefónicas y campanillas.
- 11.º Manual del electroquímico.
- 12.º La electricidad para todos. Aplicaciones diversas.

Precio de cada tomo, Ptas. **1'50**

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA PRÁCTICA DE CONSTRUCCIÓN

- 1.º Movimientos de tierras, fundaciones, andamiajes.
- 2.º Materiales de construcción. (Empleo y resistencia).
- 3.º Fábricas en general.
- 4.º Carpintería de armar.
- 5.º Carpintería de taller.
- 6.º Construcciones metálicas.
- 7.º Cerrajería, ferretería y obras metálicas accesorias.
- 8.º Pintura, vidriería, decoración, empedrados, etc.
- 9.º Calefacción, fumistería, ventilación, alumbrado, etc.
- 10.º Distribución de agua, saneamiento.
- 11.º Cubiertas y sus accesorios.
- 12.º Leyes y reglamentos relativos á la construcción.

Precio de cada tomo, Ptas. **1'50**

JOSEPH BURGAS (MAYET)

ÍNTIMAS VULGARS

Un tomo en 8.º—**Ptas. 1**

TONTERÍAS

per **Jeph de Jespus**

(J. Serra y Constansó)

Preu: **2 pesetas**

LA BOJERÍA

NOVELA CATALANA DE

NARCÍS OLLER

Preu: **3 pesetas.**

GUAPAS Y ALEGRES

Album de **F. GOMEZ SOLER.**—Ptas. **1**

PROXIMAMENTE

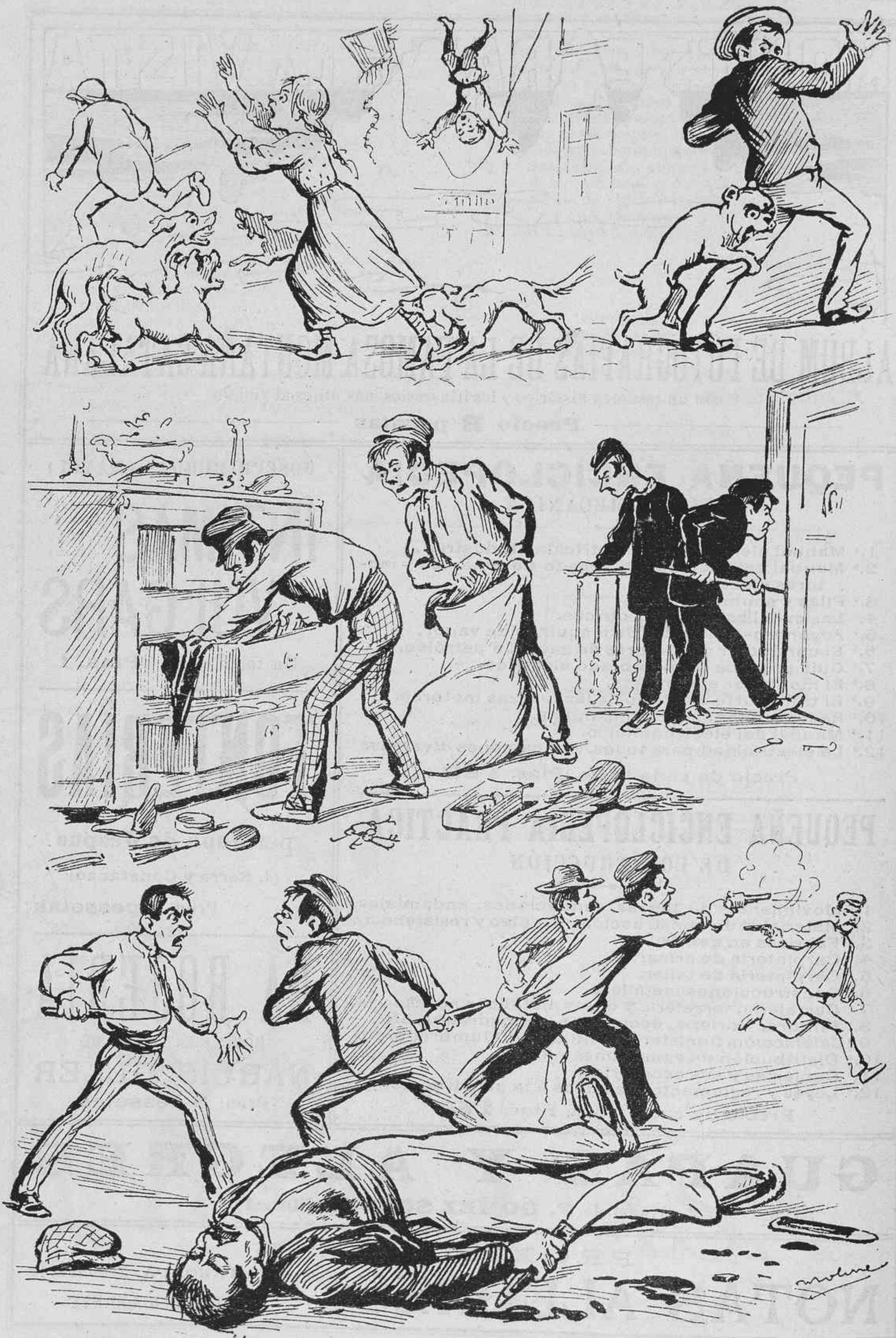
NOTAS ALEGRES

por **LUIS TABOADA.** Tomo 74 de la

COLECCIÓN DIAMANTE

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuó ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, no remetent además 1 ral per certifiat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

LA «VIDA» LOCAL

¿Aixó es viure?